

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y Cyfarfod	12 Rhagfyr 2013
Teitl yr Adroddiad	Canfyddiadau Panel Dyfarnu Cymru 1 Ebrill 2011 i 1 Tachwedd 2013
Adroddiad Gan	Swyddog Gofal Cwsmer
Pwrpas yr Adroddiad	Rhoi gwybodaeth am rai o'r materion y deliodd Panel Dyfarnu Cymru â hwy

1.0 Cyflwyniad a Chefnidir

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru o ganlyniad i Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac y mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:-

- Ffurio tribiwnlysoedd achos neu achosion dros dro i ystyried adroddiadau gan yr Ombwdsmon yn dilyn ymchwilio i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio gyda chôd ymddygiad ei awdurdod; ac
- Ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgorau safonau awdurdod lleol eu bod wedi torri'r côd ymddygiad.

Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â'r penderfyniadau wnaed gan y Panel Dyfarnu rhwng 1 Ebrill 2011 a 1 Tachwedd 2013 ac fe'i bwriadwyd fel crynodeb ffeithiol o'r materion sy'n dod gerbron y Panel Dyfarnu. Ni fydd yn cymryd lle'r adroddiad sy'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor pan fydd cwyn yn ymwneud â Chyngor Sir Ynys Môn wedi bod gerbron y Panel Dyfarnu.

2.0 Penderfyniadau wnaed rhwng 1.4.11 a dyddiad yr adroddiad hwn

- 18.4.11 - Y Cyng. A James, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- 18.5.11 - Y Cyng. M. Calver, Cyngor Cymuned Maenorbŷr
- 06.06.11 - Y Cyng. A. Brown, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
- 29.06.11 – Y Cyng. J. Adams-Lewis, Cyngor Sir Ceredigion
- 12.07.11 – Y Cyng. P Rogers, Heddlu Gogledd Cymru a Chyngor Sir Ynys Môn
- 27.10.11 – Cyn Cyng. F. Wildgust – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- 27.10.11 - Y Cyng. P Seabourne – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- 27.10.11 - Y Cyng. D Thomas, Dinas a Sir Abertawe
- 14.11.11 – Cyn Gyng. L. Bailey – Cyngor a Sir Abertawe
- 14.11.11 – Y Cyng. I. Tuck, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
- 03.01.12 - Y Cyng. K. Armstong-Braun, Cyngor Tref Saltney
- 18.6.12 - Y Cyng. M. Eckersley, Cyngor Sir Ddinbych
- 19.6.12 – Y Cyng. B. Durkin, Cyngor Sir Ynys Môn

22.8.12 – Y Cyng. A. Brown, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
5.11.12 – Y Cyng. A. Moss, Cyngor Cymuned Llantrisant
16.11.12 – Y Cyng H. Thomas, Cyngor Sir Ynys Môn
05.04.13 – Y Cyn Gyng Whitby, Cyngor Cymuned Coedpoeth
15.05.13 – Y Cyn Gyng John Cooper, Cyngor Cymuned y Mwmbwls
18.07.13 - Y Cyn Gyng P. Heesom, Cyngor Sir Y Fflint County Council -
Diweddariad
12.07.13 - Y Cyn Gyng David Evans, Cyngor Sir Ceredigion - **Newydd**

Gweler y Tabl isod sy'n rhoi crynodeb o'r materion y deliwyd â hwy a'r canlyniadau.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y Cyngorydd A. James – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (27.4.11) APW/007/2010-011/CT</p>	<p>Methiant i ddatgan diddordeb a defnyddio'i swydd yn amhriodol pan yn gwneud rhoddion i fudiadau lleol o dan Lwfansau Cynlluniau Bychan y Cyngor</p>	<p>Ar sail y canfyddiadau ffeithiol, casglodd y Tribiwnlys Achos, trwy benderfyniad unfrydol, y bu methiant i gydymffurfio gyda Chôd Ymddygiad Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen</p>	<p>Torri'r Côt – Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol fod cyfnod atal yn briodol – Atal am fis</p>
<p>Y Cyngorydd M. Calver – Cyngor Cymuned Maenorbŷr (25.5.11) Apêl APW/009/2010-011/A</p>	<p>Apêl yn erbyn Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Benfro iddo dorri Côt Ymddygiad Cyngor Cymuned Maenorbŷr ac y dylai gael ei geryddu ac y dylai ddilyn hyfforddiant ar y Côt.</p> <p>Honiadau gwreiddiol:- Cyhoeddi cofnodion drafft heb ganiatâd. Sylwadau ar wefan yn cyfateb i fwlio a hambygio ac/neu fethu dangos parch ac ystyriaeth. Datgelu gwybodaeth gyfrinachol (yn cynnwys</p>	<p>Cadarnhaodd y Panel Dyfarnu benderfyniad y Pwyllgor Safonau - ei fod wedi torri Côt Ymddygiad Cyngor Cymuned Manobier</p>	<p>Ystyriodd y Tribiwnlys Apêl yr holl ffeithiau, cyflwyniadau a sylwadau a wnaed a'i ganllawiau ei hun ynghylch cosbau mewn tribiwnlysoedd apêl. Nid oedd y Tribiwnlys Apêl yn gweld unrhyw reswm da yma i ymyrryd gyda'r gosb a bennwyd gan y Pwyllgor Safonau</p> <p>NODYN – Dymchwelwyd penderfyniadau'r Tribiwnlys Apêl a'r Pwyllgor Safonau yn dilyn Adolygiad Barnwrol yn yr Uchel Lys - Cyf [2012] EWHC 1172</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>ariannol) nad oedd eto'n gyhoeddus.</p> <p>Gwneud sylwadau oedd yn dwyn anfri ar ei swydd ac/neu'r Cyngor.</p>		
<p>Y Cyngorydd A. Brown – Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil</p> <p>APW/006/2010-011/CT A APW/010/2010-011/CT</p>	<p>Defnyddio'r rhyngrwyd i gyhoeddi sylwadau amhriodol.</p> <p>Camddefnyddio adnoddau'r Cyngor.</p> <p>Torri polisïau rhyngrwyd y Cyngor.</p> <p>Methu dangos parch ac ystyriaeth i eraill.</p> <p>Datgelu llythyr cyfrinachol.</p> <p>Anfon e-byst amhriodol.</p> <p>Cyhoeddi datganiad oedd yn fwriadol gamarweiniol yn y wasg a thrwy hynny ddwyn anfri ar y swydd cyngorydd a'i awdurdod</p>	<p>Nid oedd y Tribiwnlys Achos yn ystyried, yn yr holl amgylchiadau, ac yn unol â'i ganllawiau cosb, bod yna unrhyw ffactorau a allai'n rhesymol gyfiawnhau anghymwyso. Ystyriodd y Tribiwnlys Achos a fyddai atal yn gosb briodol, gan gyfeirio at ei ganllawiau ei hun sy'n nodi y gall atal aelod fod yn briodol lle nad yw'r amgylchiadau yn ddigon difrifol i gyfiawnhau anghymwyso, ond yn ddigon difrifol i olygu bod angen rhoi sicrwydd i'r cyhoedd a phwysleisio i'r ymatebydd ddifrifoldeb y mater a'r angen i sicrhau na fyddai'r fath beth yn digwydd eto</p>	<p>Torri'r Côt:</p> <p>Penderfynodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid atal y Cyngorydd rhag gweithredu fel aelod o'r Cyngor am gyfnod o naw mis</p>
<p>Y Cyngorydd J. Adams-Lewis – Cyngor Sir Ceredigion</p> <p>APW/007/2009-010/CT</p>	<p>Methiant i weithredu'n wrthrychol ac er budd y cyhoedd wrth ystyried cais cynllunio mewn ymweliad safle gyda Phwyllgor</p>	<p>Casglodd y Tribiwnlys Achos for y Cyngorydd wedi gweithredu mewn modd y gallai aelod o'r cyhoedd ystyried, yn rhesymol. fod gwrthdaro diddordeb rhwng ei rôl fel</p>	<p>Torri'r Côt:</p> <p>Atal yr Aelod rhag bod yn aelod o'r Pwyllgor Rheoli Datblygu ac Is-gadeirydd y Cyngor am gyfnod o 3 mis</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	Rheoli Datblygu'r Cyngor ar 28/8 a 10/9 2008 a methu datgan diddordeb personol a mynd allan o'r cyfarfodydd hynny.	Cynghorydd lleol a'i rôl yn gwneud penderfyniad ar ran yr Awdurdod	
Y Cynghorydd P. S. Rogers - Cyngor Sir Ynys Môn - Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru APW/0111/2010-011/CT	<p>Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru – Ceisio cynnal sgwrs yng nghyswllt cwyn yn erbyn un o'i etholwyr. Anfon e-bost yn beirniadu'r ffordd yr oedd yr Heddlu'n delio gydag ymchwiliad. Arddangos ymddygiad gormesol a bygythiol tuag at 3 swyddog o'r Heddlu yn ystod ei ymweliad â Gorsaf Heddlu Caergybi. Ceisio dylanwadu ar gyfeiriad ymchwiliad yr Heddlu.</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn - Methu â dangos parch ac ystyriaeth i eraill a bwlio a hambygio, datgelu</p>	<p>Dim yn fodlon fod Côt Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru yn berthnasol yn yr achos hwn – ni roddodd y Cynghorydd Rogers yr argraff erioed ei fod yn gweithredu fel cynrychiolydd Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru</p> <p>Methiant i ddangos parch ac ystyriaeth – Torri'r Côt Bwlio ac Aflonyddu – Heb dorri'r Côt</p>	Wedi torri'r Côt a'r tribiwnlys yn ystyried mai cerydd oedd y gosb briodol

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>gwybodaeth gyfrinachol am iechyd cyd Gynghorydd. Gellid yn rhesymol gyfrif ei ymddygiad fel un oedd yn dwyn anfri ar ei swydd neu ar yr awdurdod.</p>	<p>Heb dorri'r Côt Wedi torri'r Côt</p>	
<p>Cyn Gynghorydd F. Wildgust – Cyngor Bwrdeistref Sir Torfaen APW/001/2011-012/CT</p>	<p>Gwneud honiadau di-sail mewn datganiadau i'r wasg dyddiedig 13, 15 a 22 Ionawr 2011 am y Cyngor a'i uwch swyddogion ac ailadrodd yr honiadau mewn e-bost i Brif Weithredwr y Cyngor a dangos amarch llwyr at y Swyddog Monitro a'r Prif Weithredwr yn bersonol ac at eu huwch swyddogion</p>	<p>Ail Achos Tribiwnlys - cynhaliwyd y cyntaf ar 24.2.11 Rhoddodd y Tribiwnlys Achos sylw difrifol iawn i anghymwyso'r aelod a byddai wedi gwneud hynny oni bai bod y Cynghorydd Wildgust wedi ymddiheuro i'r swyddogion dan sylw, wedi cydnabod ei fod bellach yn deall pwysigrwydd y Côt Ymddygiad a glynu wrtho a'i fod wedi addo [i'r Tribiwnlys Achos] i wneud hynny ac i gymedroli ei ymddygiad a gweithredu mewn ffordd sydd ddim yn elyriaethus yn y dyfodol. Fodd bynnag, o gofio'r addewid a wnaed ganddo ac er mwyn rhoi cyfle i'r Cynghorydd Wildgust gymedroli ei ymddygiad, penderfynodd y tribiwnlys Achos</p>	<p>Roedd penderfyniad y Tribiwnlys Achos Cyntaf yn glir y byddent wedi ei anghymwyso oni bai ei fod wedi addo cydymffurfio gyda'r Côt Ymddygiad, i gymedroli ei ymddygiad, i ymddiheuro a pheidio â gweithredu mewn modd gelyriaethus yn y dyfodol</p> <p>Anwybyddodd Mr Wildgust yr addewidion hynny ar y diwrnod cyntaf ar ôl y gwrandawriad Tribiwnlys Achos Cyntaf</p> <p>Mae'r Tribiwnlys Achos yn ystyried bod ymddygiad Mr Wildgust yn haeddu ei anghymwyso ac y dylid ei anghymwyso o fod yn gynghorydd am gyfnod o 3</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		atal y Cynghorydd Wildgust am 12 mis, y gosb yn dod i rym ar unwaith	blynedd gyda'r gosb honno'n dod i rym ar unwaith
<p>Y Cynghorydd P. Seabourne – Cyngor Bwrdeistref Sir Torfaen</p> <p>Apêl APW/012/2010-011/A</p>	<p>Apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau.</p> <p>Wedi methu a chadw cofnodiadau cywir o'i benodiadau a'i ddiddordebau yn y gofrestr statudol.</p> <p>Methiant i ddatgan diddordeb personol ac un sy'n rhagfarnu ar 27 Tachwedd 2008 wrth gwblhau Cais Cynllun Bychan yn gofyn am i daliad o £200 gael ei wneud i Glymblaid Torfaen Access pan oedd yn Gadeirydd ar y Glymblaid.</p> <p>Methiant i ddatgan diddordeb personol ar 22 Medi 2009 wrth gwblhau cais cynllun bychan yn</p>	<p>Yn dilyn y penderfyniad gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau, cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod y Cynghorydd Seabourne wedi camarwain y Pwyllgor pan ddywedodd fod y wybodaeth am ei ddiddordebau ar y wefan. Mewn gwirionedd, nid dyna'r achos ar adeg gwrandawriad y pwyllgor oherwydd na chafodd y wybodaeth ei rhoi ar y wefan tan 14 Hydref 2009.</p> <p>Cyfyngwyd yr Apêl i'r gosb a bennwyd ac nid y casgliadau.</p>	<p>Roedd y Tribiwnlys yn fodlon, ar sail y wybodaeth a roddwyd gan y Cynghorydd Seabourne, nad oedd wedi camarwain y pwyllgor ac nad oedd, un ai mewn gohebiaeth neu fel arall, wedi awgrymu bod y wybodaeth ynghylch ei ddiddordebau ar ei wefan cyn 14 Hydref 2009. Ar y sail honno, roedd y Tribiwnlys yn fodlon nad oedd unrhyw ffactor gwaethybol ychwanegol i'w gymryd i ystyriaeth.</p> <p>Derbyniodd y Tribiwnlys bod y Cynghorydd Seabourne wedi diweddarau ei Ddatganiad o Ddiddordebau ar 14 Hydref 2009 a bod hynny wedi altro'r cydbwysedd o ffactorau lliniaru a gwaethybol a ystyriwyd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau. Fodd bynnag, nid oedd hwn yn newid mor sylweddol fel ei</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>gofyn am i daliad o £500 gael ei wneud i i Ysgol Gyfun Fairwater pan oedd yn un o'r llywodraethwyr a benodwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol. Ymhellach, mewn perthynas â'r rhodd i Ysgol Gyfun Fairwater, methiant i ddatgan diddordeb personol a diddordeb sy'n rhagfarnu oherwydd bod ei wraig yn Gadeirydd y llywodraethwyr yn yr Ysgol ar adeg gwneud y rhodd.</p>		<p>fod yn lleihau difrifoldeb yr achosion o dorri'r Côt ac, o'r herwydd, yr angen i geryddu. Cadarnhawyd y penderfyniad y Pwyllgor Moeseg a Safonau - roedd y Tribiwnlys yn fodlon, yn yr amgylchiadau, fod cerydd yn gosb briodol.</p>
<p>Y Cynghorydd D. Thomas – Cyngor Sir a Thref Abertawe Apêl APW/002/2007-08/A</p>	<p>Apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau.</p> <p>Methu â dod i benderfyniad ar sail rhinweddau'r amgylchiadau pan mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio ar 20 Gorffennaf 2006 a thrwy hynny, fethu</p>	<p>Roedd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol y bu methiant i gydymffurfio gyda'r Côt Ymddygiad.</p> <p>Ystyriwyd bod "having regard" yn golygu derbyn cyngor o'r fath yn absenoldeb rhesymau da i beidio â gwneud hynny - ni roddwyd unrhyw fath resymau</p>	<p>Cynnal penderfyniad y Pwyllgor Safonau.</p> <p>Atal am 1 mis a cherydd</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	rhoi sylw i gyngor Swyddog Monitro'r awdurdod.		
<p>Cyn Gyngorydd L. Bailey - Cyngor Dinas a Sir Abertawe</p> <p>APW/001/2007-08/CT</p>	<p>Gwneud defnydd amhriodol o un o gyfrifiaduron y Cyngor i bwrpasau preifat trwy lawr lwytho delweddau amhriodol ac anfon llythyrau i bapur newydd lleol, gan ddweud mai aelodau'r cyhoedd oedd wedi'u hanfon.</p> <p>Wrth wneud hynny, yn dod ag anfri ar swydd Aelod. Methiant i ddangos parch a rhoi ystyriaeth i eraill trwy fethu ystyried effaith ei weithrediadau ar weithwyr y Cyngor oedd wedi gweld y delweddau ar y cyfrifiadur wedi hynny. Patrwm o gamymddwyn cyson yn dangos methiant i hyrwyddo egwyddorion y Côt trwy arweinyddiaeth ac esiamp.</p>	<p>Roedd y Tribiwnlys yn ystyried bod yr achosion o dorri'r Côt mor ddifrifol fod anghymwysu yn briodol ac y gellid cyfiawnhau cyfnod o dros 3 blynedd</p>	<p>Torri'r Côt</p> <p>Anghymwysu am 2 flynedd a 6 mis – gostwng hyd yr anghymwysu oherwydd ffactorau lliniarol</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y Cynghorydd I Tuck - Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil</p> <p>APW/004/2007-08/CT</p>	<p>Ymddygiad mewn ymweliad safle i ganfod ffeithiau ar ran Pwyllgor Cynllunio a Rheoleiddio'r Cyngor ar 11 Hydref 2006 – gellid yn rhesymol ei gyfrif fel ymddygiad oedd yn dwyn anfri ar swydd Aelod ac ar y Cyngor. Defnyddio ei safle fel aelod o'r Pwyllgor Cynllunio a Rheoleiddio yn amhriodol i sicrhau mantais iddo'i hun a'i dad yn y cyfarfod ar 11 Hydref 2006. Heb ddatgan diddordeb personol yn y cyfarfod a heb fynd allan o'r cyfarfod.</p>	<p>Casgliad bod methiant i gydymffurfio gyda'r Côt Ymddygiad ym mhob un o'r 3 achos.</p> <p>Roedd y Cynghorydd wedi ymddiswyddo ac nid oedd yn dymuno sefyll am swydd gyhoeddus eto</p>	<p>Torri'r Côt Anghymwysu am 12 mis</p>
<p>Y Cynghorydd K Armstrong-Braun, Cyngor Tref Saltney</p> <p>APW/008/2010-11/CT</p>	<p>Torri paragraffau 4(b), 5 (a), 6(1)(a) a 8(a) y Cod Ymddygiad</p> <p>Ei fod wedi ymddwyn yn amhriodol yn ystod</p>	<p>Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun, pan</p>	<p>Torri'r Côt Atal am 12 mis</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p data-bbox="528 244 909 312">cyfarfodydd y Cyngor gan achosi gofid i berson arall;</p> <p data-bbox="528 863 853 932">Wedi methu datgelu ei lwfans Maerol</p>	<p data-bbox="938 244 1451 783">oedd yn Faer, wedi gwneud sylwadau amhriodol ynghylch Saltney ac wedi gwrthod tynnu ei sylwadau'n ôl wedyn, gohiriodd y cyfarfod o'r cyngor ar 9 Gorffennaf 2008 yn groes i benderfyniad y Cyngor Tref; penderfynodd ddwyn y cyfarfod ar 10 Medi 2008 i ben yn gynamserol, roedd o'n ddifriol ac yn anghwrtais gyda Chlerc y Cyngor Tref a'r Dirprwy Faer yn y cyfarfod rhaglen a gynhaliwyd ar 9 Medi 2008</p> <p data-bbox="938 839 1458 1254">Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun wedi anwybyddu cyngor Clerc y Cyngor Tref mewn perthynas â'i gyfrifoldeb i ddatgelu ei lwfans Maerol yn unol â Rheol Sefydlog 40 rheolau gweithdrefn y Cyngor fel y cânt eu nodi yn y llythyr dyddiedig 20 Tachwedd 2009 a anfonwyd ato gan Clerc y Cyngor Tref.</p>	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>Wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol ac o ran Cyngor Tref Saltney a Chyngor Sir Y Fflint, roedd ei ymddygiad wedi dwyn anfri ar ei swydd ac ar yr awdurdodau.</p>	<p>Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun wedi ysgrifennu llythyr at Bennaeth yr Ysgol Uwchradd leol yn groes i benderfyniad grŵp tasg y Cyngor Tref bod eu cyfarfodydd ar 14 a 28 Mawrth yn rhai cyfrinachol ac nad oedd unrhyw faterion a drafodwyd yn y cyfarfodydd hynny i fod i gael eu rhannu gyda thrydydd partïon.</p>	
<p>Y cyn-Gynghorydd M. Eckersley Cyngor Sir Ddinbych APW/004/2011-012/CT</p>	<p>Torri paragraffau 4(a), 4(b) a 6(1)(a) y Côd Ymddygiad.</p> <p>Bod y cyn-Gynghorydd Eckersley, mewn cyfarfod o'r Grŵp Cydraddoldebau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 22 Gorffennaf 2010, yn ystod trafodaeth ynghylch is-ddeddf hynafol sy'n caniatáu crogi unigolion am siarad Cymraeg yng Nghaer ar ôl 9.00pm, wedi dweud <i>"maybe we should take a load of Welsh Muslims to Chester to test this out"</i> ("y methiant</p>	<p>Dyfarnodd y Tribiwnlys achos yn unfrydol mewn perthynas â'r ddau honiad fod y cyn-Gynghorydd Eckersley wedi methu â chydymffurfio gyda Chôd Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych fel a ganlyn:</p> <p>Mae paragraff 4(b) y Côd Ymddygiad yn dweud "bod rhaid dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill".</p>	<p>Mae'r Tribiwnlys Achos yn ystyried y dylid rhoi cerydd i'r cyn- Gynghorydd Eckersley am ei ymddygiad.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>honedig cyntaf”);</p> <p>a</p> <p>Bod y cyn-Gynghorydd Eckersley, mewn cyfarfod o’r Grŵp Cydraddoldebau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 14 Hydref 2010 wedi dweud “Adolf Hitler had the right idea, and that they should be got rid of out of the country” gan gyfeirio at sipsiwn a theithwyr (“yr ail fethiant honedig”);</p>	<p>Dyfarnodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol hefyd na thorrodd y cyn-Gynghorydd Eckersley baragraffau 4(a) a 6(1)(b) Côd Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych.</p>	
<p>Y Cynghorydd B. Durkin</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn</p> <p>APW/002/2011-012/CT</p>	<p>Ymosod yn eiriol ac yn sarhaus dro ar ôl tro ar y Cyfarwyddwr Cyfreithiol a Gwasanaethau Democrataidd a’r Swyddog Monitro ar y pryd (Miss Ball) a Mr David Bowles, y cyn Reolwr-Gyfarwyddwr Dros Dro; a</p> <p>Trwy wneud ceisiadau niferus am wybodaeth gan roi pwysau gormodol a baich sylweddol ar Swyddog</p>	<p>Dyfarnodd y Tribiwnlys fod y Cynghorydd Durkin, oherwydd ei weithredoedd tuag at Miss Ball, yn arbennig y iaith yr oedd yn ei defnyddio, wedi methu â dangos parch ac ystyriaeth a bod ei weithredoedd mewn perthynas â Miss Ball hefyd yn cyfateb i fwlio a hambygio. Casglodd y Tribiwnlys bod gwneud honiadau difrifol di-sail dro ar ôl tro yn erbyn Miss Ball, ac</p>	<p>Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid atal y Cynghorydd Durkin rhag gweithredu fel Aelod o Gyngor Sir Ynys Môn am gyfnod o 12 mis neu, os yw hynny’n fyrrach, am weddill ei gyfnod fel Cynghorydd, a hynny o 17 Mai 2012.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>Gwybodaeth Gorfforaethol y Cyngor (Mr Pritchard).</p>	<p>awgrymu ei bod yn anonest ac yn llwgr, yn tanseilio ei hawdurdod a'i sefyllfa ac yn cyfateb i fwlio a hambygio.</p> <p>Casglodd y Tribiwnlys nad oedd yr hyn a wnaeth y Cynghorydd Durkin yn cyfateb i fwlio na hambygio Mr. Bowles fel swyddog uwch, a bod Mr Bowles wedi delio'n gadarn gyda'r Cynghorydd Durkin. Fodd bynnag, casglodd y Tribiwnlys bod gwneud yr honiadau di-sail yn y cyfryngau cyhoeddus fod Mr. Bowles yn anonest ac yn llwgr yn fethiant i ddangos parch ac ystyriaeth tuag at Mr. Bowles a hynny'n groes i baragraff 4(b) y Côt.</p> <p>Ni chasglodd y Tribiwnlys fod y Cynghorydd Durkin wedi torri'r Côt mewn perthynas â'i ymddygiad tuag at Mr. Pritchard. Nid oedd y Tribiwnlys yn derbyn bod y Côt yn berthnasol yn yr achos yma ac er bod y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yn trin pawb fel aelodau o'r cyhoedd</p>	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		<p>o bersbectif y Ddeddf, roedd y Cynghorydd Durkin yn gwneud y ceisiadau yn rhinwedd ei swydd fel Cynghorydd ac i ddibenion gwleidyddol. Fodd bynnag, wrth ystyried y dystiolaeth roedd y Tribiwnlys yn fodlon fod y Cynghorydd Durkin wedi gwneud ei geisiadau'n gwbl briodol a bod ei lythyrau at Mr. Pritchard yn briodol o ran eu cynnwys a'u cywair.</p> <p>Casglodd y Tribiwnlys hefyd fod gweithredoedd y Cynghorydd Durkin hefyd yn torri paragraff 6(1)(a) y Côd. Casglodd y Tribiwnlys fod honiadau di-sail, mynych, cyhoeddus a difrifol y Cynghorydd Durkin yn erbyn Uwch Swyddogion y Cyngor yn siŵr o danseilio'r Awdurdod a dwyn anfri arno. Yn ogystal, roedd yr iaith a ddefnyddiwyd gan y Cynghorydd Durkin a'r ffaith fod y Tribiwnlys wedi casglu nad oedd ei gymhellion yn ddiffuant yn dwyn anfri ar y swydd.</p>	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y cyn-Gynghorydd A. Brown Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful</p> <p>APW/002/2012-013/CT</p>	<p>Yn gyson ac yn fwriadol wedi camgynrychioli ei swydd fel Cynghorydd yn dilyn iddo gael ei atal gan Dribiwnlys blaenorol, mewn e-byst, blogiau, llythyrau ac erthyglau i'r cyfryngau a rhaglen "ffonio i mewn" ar y radio mewn cyfnod o 3 mis yn dilyn casgliad y Tribiwnlys.</p> <p>Yn fwriadol ac yn gyson wedi camgynrychioli casgliadau'r Tribiwnlys blaenorol;</p> <p>Camgynrychioli'r Cyngor a'i bolisiâu; a</p> <p>Er gwaethaf canlyniad y Tribiwnlys ar 13 Ebrill 2013, roedd wedi</p>	<p>Ystyriodd y Tribiwnlys Achos holl ffeithiau'r achos. Rhoddodd sylw i'w ganllawiau ynghylch sancsiynau sy'n nodi y gall anghymwyso fod yn briodol mewn amgylchiadau lle byddid, mae'n debygol, wedi atal yr aelod pe bai'n parhau i fod yn aelod o'u hawdurdod. Fodd bynnag, yn yr achos hwn ystyriwyd anghymwyso oherwydd bod y cyn-Gynghorydd Brown wedi methu â glynu wrth y Côt yn fwriadol ac wedi torri'r Côt yn gyson. Roedd yna nifer o ffactorau gwaethybol:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Torri'r Côt tro ar ôl tro b) Gweithredoedd yn dwyn anfri ar y Cyngor c) Natur fwriadol y gweithredoedd d) Herio'r ymchwiliad a'r dyfarniad i'r pen e) Ceisio beio eraill yn annheg f) Dyfalbarhau gyda phatrwm o ymddygiad g) Methiant i gymryd sylw o gyngor neu rybuddion priodol 	<p>Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid anghymwyso'r cyn-Gynghorydd Brown am gyfnod o 3 blynedd rhag bod yn aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful neu unrhyw awdurdod perthnasol arall o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Leol 2000, a hynny ar unwaith.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	cyhoeddi gwybodaeth gyfrinachol, a hynny o fwriad, ac wedi methu â gofyn am gyngor gan yr awdurdodau priodol.		
Y Cyngorydd. A. Moss Cyngor Cymuned Llantrisant APW/001/2012-013/CT	Torri paragraff 6(1)(a) y Côt Ymddygiad	Y penderfyniad heb ei gyhoeddi hyd yma	Torri'r Côt: Gwahardd am 6 mis.
Y Cyngorydd Hefin Thomas Cyngor Sir Ynys Môn Apêl APW/003/2012-013/A	Ym mis Mehefin 2012, cyflwynwyd apêl i Banel Dyfarnu Cymru ar ran y Cyngorydd Thomas yn erbyn penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn y dylid gwahardd y Cyngorydd Thomas am gyfnod o 6 mis am dorri paragraff 6(1)(a) y Côt Ymddygiad.	Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi rhoi pob cyfle i'r Cyngorydd Thomas gadarnhau ei liniariad yn ystod gwrandawriad y Pwyllgor Safonau. Mae'r Tribiwnlys Apêl wedi rhoi sylw i'r lliniariad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Safonau a'r Tribiwnlys Apêl. Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi cydnabod yn briodol y lliniariad a gyflwynwyd gan y Cyngorydd Thomas ond bod ffactorau eraill yn gorbwyso'r lliniariad hwnnw, gan gynnwys hygrededd y Cyngorydd Thomas.	Mae'r Tribiwnlys Apêl yn ystyried nad yw'r gwaharddiad 6 mis a osodwyd gan y Pwyllgor Safonau yn anghymesur o gofio amgylchiadau'r achos. Penderfynodd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol i gymeradwyo penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn y dylid gwahardd y Cyngorydd Thomas am gyfnod o 6 mis.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		<p>Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi gweithredu'r egwyddor cymesuredd ac wedi cymryd i ystyriaeth yr holl ffeithiau wrth benderfynu ar y gosb i'r Cynghorydd Thomas.</p>	
<p>Y cyn-Gyng. Whitby</p> <p>Cyngor Cymuned Coedpoeth</p> <p>APW/003/2011-012/CT</p> <p>APW/005/2012-013/CT</p> <p>APW/007/2012-013/CT</p>	<p>Roedd y cyn-Gynghorydd Whitby wedi torri Côt Ymddygiad y Cyngor Cymuned uchod oherwydd ei ymddygiad ac yn sgil ei arestio am darfu ar yr heddwch mewn gwrthdystiad yn Lerpwl ar 4 Rhagfyr 2012, methiant i ddangos parch ac ystyriaeth tuag at Glerc y Cyngor Cymuned, ei ymddygiad, ei arestiad a'i garchariad wedyn am beidio â chydweithredu gyda'r awdurdodau perthnasol yn codi o brotest yn Llys Sirol Penbedw ar 7 Mawrth 2011; a'i ddiffyg cydweithrediad gydag ymchwiliad yr Ombwdsmon i'r honiadau hyn.</p>	<p>O'r herwydd, dyfarnodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol fod y cyn-Gynghorydd Whitby, wrth dorri'r Côt Ymddygiad a'i agwedd annerbyniol a'i ddiystyrwch cyffredinol o'r Côt, wedi dangos nad oedd yn addas i ddal swydd gyhoeddus a'i fod yn annhebygol o fod yn addas dros y 5 mlynedd nesaf.</p>	<p>O'r herwydd, dylid ei anghymwyso i fod yn aelod, neu i ddod yn aelod, o Gyngor Cymuned Coedpoeth neu unrhyw awdurdod perthnasol arall o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Leol 2000.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Cyng. John Cooper</p> <p>Apêl</p> <p>Cyngor Cymuned Y Mwmbwls</p> <p>APW/009/2012-013/A</p>	<p>Yr honiadau oedd bod y Cynghorydd Cooper wedi torri Côt Ymddygiad Cyngor Cymuned y Mwmbwls trwy wneud datganiadau camarweiniol am ei asedau personol i Dribiwnlys Cyflogaeth pan oedd y Tribiwnlys hwnnw yn ystyried ei atebolrwydd am gostau.</p> <p>Honnwyd bod y Cynghorydd Cooper, oherwydd ei fod wedi methu â datgan maint ei asedau, wedi camarwain y Tribiwnlys Cyflogaeth ynglyn â'i allu i dalu unrhyw gostau a ddyfarnwyd yn ei erbyn.</p>	<p>Ar sail canfyddiad o ffaith, casglodd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol fod methiant i gydymffurfio gyda Chôt Ymddygiad Cyngor Cymuned y Mwmbwls.</p> <p>Dywed paragraff 6(1)(a) y côd ymddygiad "Rhaid i chi beidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid ei hystyried yn rhesymol fel un sy'n dod ag anfri ar eich swydd neu'r awdurdod".</p> <p>Roedd y Tribiwnlys Apêl yn fodlon fod y canfyddiad o ffaith fod y Cynghorydd Cooper wedi gwneud datganiadau camarweiniol i'r Tribiwnlys Cyflogaeth yn cyfateb i dorri paragraff 6(1)(a) y Côt.</p> <p>Roedd y Tribiwnlys yn ystyried bod y canfyddiadau a wnaed gan y Tribiwnlys Cyflogaeth fod y Cynghorydd Cooper wedi methu â datgelu asedau, a'r erthygl wedyn yn y South Wales Evening Post, yn dwyn anfri ar swydd Cynghorydd Cymuned a Chyngor Cymuned y Mwmbwls.</p>	<p>Gan hynny, penderfynodd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol i gadarnhau penderfyniad y Pwyllgor Safonau ac y dylid gwahardd y Cynghorydd Cooper rhag bod yn Aelod Etholedig a Chyfetholedig o Gyngor Cymuned y Mwmbwls am gyfnod o 18 wythnos.</p> <p>Roedd y Tribiwnlys o'r farn bod hon yn gosb briodol a chymesur i nodi difrifoldeb yr achos a chynnal hyder y cyhoedd o ran safonau mewn bywyd cyhoeddus.</p>
<p>Y Cyn Gyng P Heesom</p> <p>Cyngor Sir Y Fflint</p>	<p>Torri paragraff 4(a), 4(b), 6(1)(b) a 7(a) o'r cod ymddygiad 2001 a paragraff 4(b), 4</p>	<p>http://wales.gov.uk/docs/dsjlg/publications/apw/130830cllrhfindfact.pdf</p> <p>Gweler uchod linc i'r ddogfen</p>	<p>Mae'r Gorchymyn a wnaed gan yr uchel Lys ar 20 Awst 20013 i atal yr anghymhwysiad a orfodwyd gan y Tribiwnlys Achos ar 19 Gorffennaf 2013 wedi cael ei ddiddymu gan yr</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
APW/005/2010-011/CT	(c) a 4(d) o'r cod ymddygiad 2008	Canfyddiadau Ffeithiau.	Uchel Lys trwy Orchymyn dyddiedig 5 Medi 2013. Gwahardd am 2 ½ blynedd
Y Cyn Gyng David Evans Ceredigion County Council APW/008/2012-013/CT	Torri paragraff 6(1)(a), 7(a) a 9(a) y cod ymddygiad drwy hawlio treuliau nad oedd ganddo hawl i'w cael	Ystyriodd Tribiwnlys yr Achos holl ffeithiau'r achos ac yn benodol y ffaith bod Mr Evans, ar gais, wedi ad-dalu'r treuliau a orhawliwyd yn brydlon. Ystyriodd Tribiwnlys yr Achos hefyd y ffaith bod gweithdrefnau'r Cyngor yn ystod y cyfnod perthnasol sy'n ymwneud â threuliau cynghorwyr, yn ôl ei gyfaddefiad ei hun, wedi methu â chyrhaedd y safon y mae gan y cyhoedd yr hawl i'w disgwyl.	Gwahardd am 3 mis

Panel Dyfarnu Cymru – Crynodeb o benderfyniadau diweddar

1. Cyn Gyngorydd David Evans - PDC/008/2012-013/CT – 12/07/2013

<u>Crynodeb o'r Ffeithiau</u>	<u>Crynodeb o'r penderfyniad</u>	<u>Darpariaethau perthnasol o'r côd</u>	<u>Cosb a ddarparwyd</u>
<p>Yr honiadau oedd bod Mr. Evans wedi torri Côt Ymddygiad Cyngor Sir Ceredigion drwy hawlio costau nad oedd ganddo hawl iddynt drwy or-nodi ei hawliadau milltiroedd a chynhaliaeth dros gyfnod o 11 mlynedd.</p> <p>Mabwysiadodd y Cyngor gynllun aelodau ar gyfer 2004/05 a oedd yn cynyddu lwfans y cadeirydd i swm oedd yn cynnwys costau teithio.</p> <p>Hawliodd Mr. Evans wedyn gostau teithio am drip i Ddulyn a thrip i Belfast, ac roedd y ffurflen hawlio'n cynnwys taith hedfan ychwanegol i'w wraig a hynny'n groes i'r cynllun newydd nad oedd yn caniatáu i gostau teithio gael eu hawlio yn ychwanegol at lwfans y cadeirydd.</p>	<p>Canfu'r Tribiwnlys Achos trwy benderfyniad unfrydol bod methiant i gydymffurfio â Chôt Ymddygiad Cyngor Sir Ceredigion.</p> <p>Ystyriodd y Tribiwnlys holl ffeithiau'r achos ac yn arbennig, y ffaith bod Mr. Evans, pan ofynnwyd iddo, wedi talu yn ôl y costau a or-hawliwyd ar unwaith.</p> <p>Cymerodd y Tribiwnlys i ystyriaeth hefyd y ffaith nad oedd gweithdrefnau'r Cyngor ei hun o ran costau Cynghorwyr yn ystod y cyfnod perthnasol ac yn ôl cyfaddefiad y Cyngor ei hun, wedi cwrdd â'r safon yr oedd gan y cyhoedd hawl i'w disgwyl.</p>	<p>Torri paragraffau 6(1) (a), 7(a) a 9(a) y côd ymddygiad</p> <p>Paragraff 6(1) (a) <i>“You must not conduct yourself in a manner which could reasonably be regarded as bringing your office or authority into disrepute.”</i></p> <p>Canfu'r Tribiwnlys bod Mr. Evans wedi torri'r côd ymddygiad trwy or-nodi ei hawliadau milltiroedd a chynhaliaeth a'i fod, drwy wneud hynny, wedi dwyn anfri ar ei swydd ac / neu ei awdurdod.</p> <p>Paragraff 7(a) <i>“You must not in your official capacity or otherwise, use or attempt to use your position improperly to confer on or secure for yourself, or any other person, an advantage or</i></p>	<p>Wedi'i atal am 3 mis</p>

		<p><i>create or avoid for yourself, or any other person, a disadvantage.”</i></p> <p>Roedd y Tribiwnlys o'r farn bod Mr. Evans wedi torri'r côd ymddygiad trwy or-nodi ei gostau milltiroedd a chynhaliaeth a'i fod, o ganlyniad wedi sicrhau mantais amhriodol iddo'i hun.</p> <p>Paragraff 9(a) y côd - <i>“You must observe the law and your authority's rules governing the claiming of expenses and allowances in connection with your duties as a member.”</i></p> <p>Roedd Tribiwnlys yr achos o'r farn bod Mr. Evans wedi methu â glynu wrth reolau'r Awdurdod ynglŷn â threuliau a'i fod o ganlyniad wedi torri'r côd ymddygiad trwy or-nodi ei hawliadau milltiroedd a chynhaliaeth.</p>	
--	--	--	--

2. Y Cyngorydd P Heesom – PDC/005/2010-011/CT

<u>Crynodeb o'r Ffeithiau</u>	<u>Crynodeb o'r penderfyniad</u>	<u>Darpariaethau perthnasol o'r côd</u>	<u>Cosb a ddarparwyd</u>
<p>Yr honiadau oedd bod Mr. Heesom wedi tori Côt Ymddygiad Cyngor Sir Y Fflint trwy fod yn anghwrtais gyda swyddogion.</p> <p>Yn ystod Cyfarfod Sgriwtini roedd yr Atebydd wedi disgrifio rheolaeth yr Adran Gofal Cymdeithasol i Oedolion fel "shambles" a "shambolic".</p> <p>Ar ddiwedd y cyfarfod, dywedodd yr Atebydd bod yr Awdurdod wedi cael gwared ar nifer o reolwyr yn yr Awdurdod ac y byddai mwy yn mynd.</p> <p>Roedd hefyd yn ddigywilydd ac yn fygythiol tuag at swyddog iau a oedd yn teimlo bod ei ymddygiad yn ymosodol a bygythiol ac a oedd wedi cymryd ato gan ei ymddygiad. Dywedodd Mr. Heesom ymhellach wrth aelod arall yn Ystafell yr Aelodau</p> <p><i>"(an officer) is shit at her job."</i></p> <p>..ac roedd wedi dweud wrth uwch swyddog am swyddog arall "knew nothing about Housing" and "her days are numbered."</p>	<p>Penderfynodd y Tribiwnlys yn unfrydol y dylai'r Cyngorydd Heesom gael ei atal am ei weithrediadau o ganlyniad i dorri'r côd ymddygiad ar 14 achlysur.</p> <p>Mae'n ddiddorol nodi bod y Tribiwnlys wedi penderfynu bod sylw Mr. Heesom bod yr Adran Gofal Cymdeithasol Oedolion yn "shambles" ac yn "shambolic" o fewn Erthygl 10 - diogelu rhyddid i lefaru - oherwydd ei fod yn cyfateb i "ddatganiad gwleidyddol".</p>	<p>Toriad honedig - paragraffau 4(a), 4 (b), 6 (1) (b) a 7(a) o gôt ymddygiad 2001 a pharagraffau 4(b), 4 (c) a 4(d) o gôt ymddygiad 2008.</p> <p>Yr ymddygiad a dorrwyd:</p> <p>4(a) – methiant i ddangos parch ac ystyriaeth i eraill, a</p> <p><i>Ysgrifennu llythyr amhriodol at denant tŷ Cyngor ar 9 Awst 2007 (torri paragraff 4 (a)).</i></p> <p>4(b) – ymddygiad sy'n rhagfarnu, neu sy'n debygol o ragfarnu, didueddrwydd gweithwyr yr awdurdod).</p> <p><i>Roedd ei ymdrechion i ddylanwadu ar y broses o osod tai Cyngor yn ymddygiad oedd yn niweidiol, neu oedd yn debygol o fod yn niweidiol i didueddrwydd gweithwyr.</i></p>	<p>Wedi'i atal am 2 ½ mlynedd.</p> <p>Cynhaliwyd apêl yn yr Uchel Lys lle penderfynwyd y dylai'r gosb wreiddiol sefyll.</p>

		<p>4(c) –bwlio / hambygio.</p> <p><i>Ymddygiad tuag at swyddogion.</i></p> <p>6(1)(b) – dwyn anfri ar swydd aelod neu ar yr awdurdod).</p> <p><i>Llythyrau a anfonwyd at denantiaid y Cyngor.</i></p>	
--	--	--	--